

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут права та соціальних технологій

АКЦІОНЕРНЕ ПРАВО

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до семінарських занять та самостійної роботи
для студентів спеціальності 081 Право
освітньо-професійної програми «Правове забезпечення підприємницької
діяльності»

Обговорено і рекомендовано
на засіданні кафедри цивільного,
господарського права та процесу
Протокол № 7 від 16 січня 2020 р.

Чернігів 2020

Акціонерне право. Методичні вказівки до семінарських занять та самостійної роботи для студентів спеціальності 081 Право освітньо-професійної програми «Правове забезпечення підприємницької діяльності» / Укл.: Апанасенко К.І., Барабаш А.Г. – Чернігів: ННІ права і соціальних технологій ЧНТУ, 2020. - 43 с.

Укладачі:

АПАНАСЕНКО КАТЕРИНА ІВАНІВНА, доцент кафедри цивільного, господарського права та процесу, кандидат юридичних наук, доцент

БАРАБАШ АЛЛА ГРИГОРІВНА, доцент кафедри цивільного, господарського права та процесу, кандидат юридичних наук, доцент

Рецензент: ШЕСТАК ЛІЛІЯ ВОЛОДИМИРІВНА, доцент кафедри трудового права, адміністративного права та процесу, кандидат юридичних наук, доцент

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
1 ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «АКЦІОНЕРНЕ ПРАВО».....	6
1.1 Тематичний план навчальної дисципліни «Акціонерне право»	6
1.2 Структура навчальної дисципліни	8
1.3 Методи поточного та підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Акціонерне право».....	9
2 ТЕМАТИЧНІ ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	11
Семінарське заняття 1	11
Семінарське заняття 2.....	14
Семінарське заняття 3.....	Ошибка! Закладка не определена.
Семінарське заняття 4.....	Ошибка! Закладка не определена.
Семінарське заняття 5.....	26
Семінарське заняття 6.....	33
Семінарське заняття 7.....	35
3 ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ІСПИТУ	42

ПЕРЕДМОВА

Мета навчальної дисципліни «Акціонерне право» – ознайомлення студентів із основними положеннями законодавства, що регулює відносини, які складаються в процесі створення, функціонування та припинення діяльності акціонерних товариств як суб'єктів господарського права, із правовим становищем учасників акціонерних правовідносин (насамперед, акціонерних товариств і їх засновників та акціонерів), набуття студентами умінь і навичок застосовувати отримані знання на практиці.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Акціонерне право» є:

ознайомлення студентів із завданнями, джерелами акціонерного права, правовим становищем учасників акціонерних відносин;

вивчення особливостей майнових і корпоративних відносин в акціонерних товариствах;

вивчення порядку створення й припинення акціонерних товариств та управління такими товариствами;

ознайомлення студентів із правилами державного регулювання діяльності акціонерних товариств;

вивчення студентами правового режиму акцій,

а також досягнення таких програмних результатів навчання, як набуття умінь:

застосовувати базові знання акціонерного права та розуміти місце науки акціонерного права в системі юридичних наук (ПРН-2);

демонструвати кваліфіковане застосування знань у професійній діяльності (ПРН-8);

тлумачити та правильно застосовувати норми акціонерного права (ПРН-9);

застосовувати для професійної діяльності комп'ютерні програми, веб-ресурси, реєстри даних і інші доступні пошукові системи та інформаційні технології (ПРН-13);

вести претензійно-позовну роботу (ПРН-16);

здійснювати ефективний системний моніторинг законодавства з використанням сучасних інформаційних технологій та адаптувати стратегію суб'єкта підприємницької діяльності відповідно до змін (ПРН-18);

аналізувати ефективність договірної діяльності суб'єктів господарювання (ПРН-19).

Важливою складовою навчального процесу студентів є семінарські заняття, під час підготовки й проведення яких студенти можуть глибше засвоїти предмет не тільки шляхом вивчення теоретичних знань, а й через вирішення задач, виконання інших практичних і тестових завдань.

У Методичних вказівках за кожною темою наведено перелік основних теоретичних питань, запропоновано теми для написання рефератів та есе, перелік питань для самостійного опрацювання та сформульовані тестові

завдання й задачі, вирішення яких сприятиме опануванню дисципліни. Також викладено перелік контрольних питань для перевірки знань студентів з дисципліни. Для підготовки до семінарських занять і виконання самостійної роботи за кожною темою студентам запропоновано перелік законодавчих актів і рекомендаційних роз'яснень вищих судових інстанцій, рекомендовано навчальну й наукову літературу.

З метою засвоєння в повному обсязі програми курсу «Акціонерне право» та формування фахових компетентностей, визначених освітньо-професійною програмою, студенти мають виконувати в необхідному обсязі самостійну навчальну й навчально-дослідну роботу під керівництвом викладача, який здійснює аудиторну роботу в навчальній групі.

Реферати та есе (основні форми індивідуально-дослідної роботи) готуються студентами за темами, запропонованими в методичних рекомендаціях. Підготовка відповідних робіт передбачає опрацювання наукової літератури, орієнтовний перелік якої наводиться в методичних рекомендаціях, та судової практики за відповідними темами (за наявності). Виконання реферату передбачає висвітлення наукових позицій за заданою темою, відповідної судової практики та їх аналіз. У той же час підготовка есе включає не тільки аналіз наукової літератури та судової практики, а й, насамперед, виклад власних міркувань автора за відповідною темою дослідження, творче опрацювання зібраного матеріалу.

Основні вимоги до рефератів та есе такі. Обсяг робіт - орієнтовно 5-8 сторінок, текст викладається з інтервалом 1,5 шрифтом Times New Roman кеглем 14, обов'язково наводиться список використаних джерел (наукові статті, правові позиції Верховного Суду, коментарі до законів тощо). При написанні робіт важливо, щоби була повністю й усебічно розкрита тема роботи, а не досягнуто встановлений обсяг роботи. Робота має розкривати актуальний стан наукової проблеми, судової практики, має характеризувати чинне акціонерне законодавство. Наукова література, яка використовується студентом, повинна бути датована, принаймні в більшості, останніми п'ятьма роками.

Реферат та есе за запропонованою студентам тематикою, виконаний на належному рівні, оцінюється в обсязі до 5 балів (не більше трьох рефератів, есе та підбірок судової практики за семестр).

Аналогічно оцінюється такий вид самостійної роботи, як підбірка матеріалів судової практики за питаннями, винесеними для підготовки до семінарського заняття. Такими матеріалами вважаються судові рішення, постановлені Верховним Судом протягом останніх трьох років. Матеріали (у кількості не менше чотирьох) мають ілюструвати актуальний стан тлумачення певних законодавчих колізій або складних питань застосування норм акціонерного законодавства.

1 ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «АКЦІОНЕРНЕ ПРАВО»

1.1 Тематичний план навчальної дисципліни «Акціонерне право»

Тема 1. Поняття акціонерного права

Поняття акціонерного права. Предмет акціонерного права. Комплексність акціонерних правовідносин. Господарсько-правові елементи акціонерних правовідносин. Цивільно-правові елементи акціонерних правовідносин. Фінансові елементи акціонерних правовідносин. Трудові елементи акціонерних правовідносин.

Класифікація акціонерних правовідносин за сферою дії: міжгосподарські акціонерні відносини; внутрішні акціонерні відносини; корпоративні акціонерні відносини. Класифікація акціонерних правовідносин за сферою дії, в якій вони функціонують. Класифікація акціонерних правовідносин у залежності від стадій створення та функціонування акціонерних товариств.

Методи правового регулювання акціонерних правовідносин. Метод автономних рішень. Метод владних приписів. Метод рекомендацій.

Джерела акціонерного права.

Тема 2. Поняття, ознаки, типи акціонерних товариств

Поняття акціонерного товариства. Правове становище акціонерного товариства. Ознаки акціонерного товариства. Переваги акціонерного товариства у порівнянні з іншими видами господарських товариств. Недоліки акціонерного товариства у порівнянні з іншими видами господарських товариств.

Поняття акціонера. Вимоги до засновника акціонерного товариства. Обмеження та спеціальні правила, встановлені законодавством щодо засновників бірж, страхових компаній, центрального депозитарію, інститутів спільного інвестування. Держава як акціонер акціонерного товариства.

Корпоративні права акціонера. Обов'язки акціонера. Типи акціонерних товариств. Публічна пропозиція акцій публічним акціонерним товариством.

Типи акціонерних товариств.

Правовий статус акціонерного товариства з одним акціонером.

Тема 3. Створення акціонерного товариства

Засновники акціонерного товариства. Засновницький договір. Реєстрація Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку випуску акцій. Установчі збори акціонерного товариства. Розміщення акцій серед засновників товариства. Оплата засновниками повної вартості акцій. Реєстрація товариства та його статуту в органах державної реєстрації. Статут акціонерного товариства.

Особливості утворення акціонерних товариств у процесі приватизації та перетворення державних підприємств. Фонд державного майна та його органи як засновники акціонерних товариств. Особливості утворення акціонерних

товариств у процесі приватизації та перетворення державних підприємств, що мають стратегічне значення.

Тема 4. Майнові відносини в акціонерному товаристві

Статутний і власний капітал акціонерного товариства. Мінімальний розмір статутного капіталу акціонерного товариства. Порядок збільшення (зменшення) статутного капіталу акціонерного товариства.

Створення спеціального фонду для виплати дивідендів за привілейованими акціями. Порядок формування резервного капіталу акціонерного товариства.

Майнові права акціонера. Право брати участь у розподілі прибутків товариства. Право отримувати частку прибутку товариства у вигляді дивідендів. Право отримувати частку вартості майна товариства у разі його ліквідації. Право розпоряджатися акціями. Право купувати додатково випущені акції товариства.

Тема 5. Правове становище акціонерів

Поняття акціонера, його роль в діяльності товариства.

Майнові та немайнові права акціонерів: основні види, зміст, правове регулювання, проблеми реалізації. Основні обов'язки акціонерів: правове регулювання, види, зміст.

Відмінність у правах і обов'язках власників простих і привілейованих акцій.

Правові засоби захисту прав акціонерів. Судова практика захисту прав міноритарних акціонерів.

Тема 6. Управління акціонерним товариством

Загальні засади управління акціонерним товариством.

Правовий статус вищого органу управління акціонерного товариства - загальних зборів акціонерів (компетенція, порядок скликання й формування порядку денного, порядок голосування на загальних зборах). Чергові та позачергові збори акціонерів. Особливості участі в загальних зборах власників простих і привілейованих акцій.

Наглядова рада як орган представництва інтересів акціонерів. Склад і порядок формування, компетенція наглядової ради.

Виконавчі органи акціонерного товариства (колегіальні, одноособовий). Компетенція, порядок формування виконавчих органів товариства.

Призначення, склад, компетенція ревізійної комісії (ревізора) акціонерного товариства.

Тема 7. Акції як цінні папери та операції з ними

Поняття і види акцій. Значний (блокуючий) і контрольний пакет акцій. Види цін на акції. Оплата акцій.

Доходи акціонерів. Поняття дивідендів та їх правовий режим. Визначення

розміру дивідендів і порядок їх виплати. Обмеження на виплату дивідендів.

Порядок, етапи здійснення емісії акцій. Публічне й приватне розміщення акцій. Проспект емісії акцій. Реєстрація випуску акцій. Підстави відмови у випуску акцій. Особливості випуску й обігу акцій приватних і публічних акціонерних товариств.

Корпоративні операції з акціями: деномінація акцій, поділ і консолідація акцій, їх конвертація. Зміна номінальної вартості акцій (індексація).

Підстави, мета, правове регулювання придбання акціонерним товариством власних акцій. Придбання акцій публічного (приватного) акціонерного товариства за наслідками придбання контрольного пакета акцій або значного контрольного пакета акцій. Обов'язкове придбання акцій на вимогу акціонерів: підстави, порядок реалізації прав акціонерів.

Особливості обігу акцій.

Тема 8. Державне регулювання створення, функціонування та припинення діяльності акціонерних товариств

Підстави і межі державного регулювання акціонерної справи.

Органи, що здійснюють державне регулювання акціонерної справи, та їх компетенція в регулюванні акціонерних відносин (Уряд України, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, Антимонопольний комітет України).

Державне регулювання на стадії заснування акціонерного товариства. Державне регулювання в процесі діяльності акціонерних товариств. Державне регулювання в процесі припинення діяльності акціонерних товариств. Форми, напрямки, способи державного регулювання акціонерних відносин.

1.2 Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем		Кількість годин для заочної форми навчання				
		Всього	У тому числі			
			Лекції	Практичні	Лабораторні	Самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Поняття акціонерного права та акціонерних товариств						
1.	Поняття акціонерного права	15	2	2		11

2.	Поняття, ознаки, типи акціонерних товариств	15	2	2		11
Разом за змістовим модулем 1		30	4	4	-	22
Змістовий модуль 2. Створення акціонерних товариств, майнові відносини в акціонерних товариствах						
3.	Створення акціонерного товариства	15	2	2		11
4.	Майнові відносини в акціонерному товаристві	15	2	2		11
Разом за змістовим модулем 2		30	4	4		22
Змістовий модуль 3. Правове становище акціонерів, управління акціонерним товариством						
5.	Правове становище акціонерів	15	2	2		11
6.	Управління акціонерним товариством	15	2	2		11
Разом за змістовим модулем 3		30	4	4	-	22
Змістовий модуль 4. Акції як цінні папери. Державне регулювання створення, функціонування та припинення діяльності акціонерних товариств						
7.	Акції як цінні папери та операції з ними	15	2	2		11
8.	Державне регулювання створення, функціонування та припинення діяльності акціонерних товариств	15	2	-		13
Разом за змістовим модулем 4		30	4	2		24
Усього годин за дисципліну		120	16	14		90

1.3 Методи поточного та підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Акціонерне право»

Поточний контроль проводиться шляхом опитування студентів під час лекцій, семінарських занять та консультацій, перевірки підготовлених студентами рефератів, есе і підбірок матеріалів судової практики у рамках виконання ними індивідуальних завдань, зошитів із вирішеними задачами і завданнями, а також виконаних контрольних робіт.

За результатами вивчення тем, включених до змістових модулів 1 і 2, студенти пишуть контрольну роботу. Варіанти завдань до контрольних робіт знаходяться в пакеті документів на дисципліну.

Повна відповідь на семінарському занятті на теоретичне питання, активна робота під час одного практичного заняття оцінюється у 5 балів. Реферат та інші індивідуальні завдання за запропонованою студентам тематикою, виконані на належному рівні, оцінюються, залежно від модуля, до 5 балів. За систематично виконуваними завданнями протягом модуля виставляється максимальна оцінка 3 бали. Бали, які набрані студентом під час поточного контролю, дораховуються до модульних оцінок.

У випадку, якщо студент хоче підвищити оцінку, отриману за балами, набраними протягом семестру, він за власним бажанням може скласти екзамен з трьома теоретичними питаннями. Екзаменаційні білети знаходяться в пакеті документів на дисципліну.

До екзаменаційної відомості виставляються оцінки поточного контролю, до яких дораховується сума балів, набраних за результатами екзамену.

Усі колізії, пов'язані із несвоєчасним отриманням семестрової оцінки, вирішуються відповідно до Положення про оцінювання студентів у ЧНТУ.

2 ТЕМАТИЧНІ ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарське заняття 1

Тема 1: Поняття акціонерного права

План заняття:

1. Поняття та предмет акціонерного права.
2. Методи регулювання акціонерних правовідносин.
3. Джерела акціонерного права.

Підготувати реферати та есе на теми:

1. Акціонерні правовідносини: поняття і види.
2. Поняття акціонерного права як галузі господарського права.
3. Співвідношення акціонерного права з господарським правом.
4. Місце акціонерного права в системі права України.
5. Акціонерне право як наука.
6. Теорії походження акціонерних товариств і акціонерного права.
7. Товариство публікантів, морські товариства, генуезські маони, генуезські банки.
8. Історія розвитку акціонерного права в країнах Західної Європи.
9. Історія розвитку акціонерного права в США.
10. Особливості розвитку акціонерного права в СРСР та УРСР.

Тестові завдання:

1. Перші акціонерні товариства виникли:
 - а) наприкінці XVII століття;
 - б) у середині XV століття;
 - в) на початку XXI століття;
 - г) наприкінці XX століття.
2. Торговий кодекс Наполеона 1807 р. передбачав створення:
 - а) акціонерних товариств;
 - б) акціонерних товариств і акціонерних командит;
 - в) командитних товариств;
 - г) п'яти видів господарських товариств.
3. Із започаткуванням економічної реформи в другій половині 80-х років постановою Ради Міністрів СРСР від 15 жовтня 1988 р. легалізується акція як вид цінного паперу. Згідно названої постанови право випускати акції було

надано:

- а) акціонерним товариствам;
- б) приватним підприємствам;
- в) господарським товариствам;
- д) державним підприємствам

4. З якими галузями права пов'язане акціонерне право? Поясніть цей зв'язок:

- а) з цивільним правом;
- б) з митним правом;
- в) з господарським правом;
- г) з трудовим правом;
- д) з екологічним правом.

5. Які з названих нормативних актів є джерелами акціонерного права:

- а) Господарський кодекс України;
- б) Цивільний кодекс України;
- в) Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю»;
- г) Закон України «Про акціонерні товариства»;
- д) Закон України «Про Національний банк України»;
- е) Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок».

Завдання для самостійної роботи

Самостійно опрацювати такі питання:

Значення акціонерних товариств у сфері господарювання. Акціонерні правовідносини у сфері страхування. Акціонерні правовідносини в банківській діяльності. Акціонерні правовідносини в товариствах, основною метою яких є некомерційна господарська діяльність (фондові біржі; Національна мережа аукціонних центрів). Акціонерні правовідносини в холдингових компаніях з мережею дочірніх підприємств. Система акціонерного законодавства.

Інформаційні джерела:

1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. // Голос України. 2003. № 49-50.
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. // Голос України. 2003. № 45-48.
3. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» від 23 лютого 2006 р. // Урядовий кур'єр. 2006. № 75. 19 квітня.
4. Закон України «Про акціонерні товариства» від 17 вересня 2008 р. // Урядовий кур'єр. 2008. № 202. 29 жовтня.
5. Закон України «Про депозитарну систему України» від 6 липня 2012 р. // Урядовий кур'єр. 2012. № 189. 17 жовтня.
6. Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про практику розгляду судами

- корпоративних спорів» від 24 жовтня 2008 р. № 13 // Вісник Верховного Суду України. 2008. № 11.
7. Бурдак Т.І. Юридична природа корпоративних прав та корпоративних відносин в акціонерних товариствах // Часопис Київського університету права. 2011. №3. С. 169-173.
 8. Виговський О.І. Новели акціонерного законодавства: науково-практичний коментар до Закону України «Про акціонерні товариства». К.: Юстініан, 2009. 880 с.
 9. Вінник О.М., Щербина В.С. Акціонерне право: Навч. посіб. для вищих навч. закл. К.: Атіка, 2000. 543 с.
 10. Гарагонич О.В. Правовий статус акціонерних товариств: проблеми правового регулювання // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». 2009. Випуск 12. С. 301-305.
 11. Гулик А. Право акціонера на участь в управлінні справами акціонерного товариства // Підприємництво, господарство і право. 2007. № 3. С. 40-43.
 12. Демченко С.Ф. Вдосконалення Закону України «Про акціонерні товариства» як чинник ефективності господарського судочинства // Вісник господарського судочинства. 2010. № 1. С. 98-102.
 13. Деєва Н.Є. Історичні аспекти теорії і практики корпоративного управління URL : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4279>
 14. Долинская В.В. Акционерное право: основные положения и тенденции. Монография / В.В. Долинская. М.: Волтере Клувер, 2006. 736 с.
 15. Дяковський Д.А. Сучасне правове регулювання діяльності акціонерних товариств в Україні // Наукові записки НаУКМА. 2009. Т. 94: Економічні науки. С. 37-41.
 16. Жорнокуй Ю. Корпоративна природа відносин між акціонером та акціонерним товариством // Право України. 2008. № 11. С. 49-56.
 17. Здоронок Г.І. Актуальні питання діяльності акціонерних товариств. К.: «Юридическая практика», 2007. 479 с.
 18. Керницький А. Права акціонерів, шляхи і ступінь їх захисту // Юридичний журнал. 2006. № 8.
 19. Кологойда О.В. Правове регулювання фондового ринку України: навч. посіб. / О.В. Кологойда. К.: Юрінком Інтер, 2008. 320 с.
 20. Корпоративне право: навчальний посібник. За заг. ред. О.В. Гарагонича, С.М. Грудницької. - К.: Видавничий Дім «Слово», 2014. 344 с.
 21. Корпоративне право України: підручник / В.В. Луць, В.А. Васильєва, О.Р. Кібенко, І.В. Спасибо-Фатєєва та ін.; за заг. ред. В.В. Луця. К.: Юрінком Інтер, 2010. 384 с.
 22. Корпоративне управління за законодавством України: теоретико-прикладні проблеми. Монографія / О.А. Беяневич, А.В. Мягкий. К.: НДІ приватного права підприємництва імені академіка Ф.Г. Бурчака НАПрН України, 2017. 320 с.
 23. Кравчук В. Відповідальність за порушення учасниками обов'язків з формування статутного капіталу // Право України. 2007. №10. С. 73-75.

24. Кухар В.І., Афанасьєв В.В., Томчишен С.В. Обов'язковий викуп акціонерним товариством акцій на вимогу акціонера: проблеми теорії та практики // Вісник господарського судочинства. 2010. № 1. С. 10-21.
25. Лукач І.В. Теоретичні проблеми правового регулювання корпоративних відносин в Україні: монографія / І.В. Лукач. К.: Ліра-К, 2015. 432 с.
26. Луць В.В. Деякі питання здійснення та захисту корпоративних прав в Україні // Вісник господарського судочинства. 2008. № 1. С. 125-130.
27. Луць В.В., Сивий Р.Б., Яворська О.С. Акціонерне право: Навч. посібник для студ. юрид. спец. ВНЗ. К.: «Ін Юре», 2004.
28. Марущак Я.С. Зародження основ корпоративного права в Римській імперії // Римське право як підґрунтя сучасного права Європи: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 27 травня 2016 р.) / за заг. ред. Є.О. Харитонова: НУ «ОЮА». Півд. регіон. центр НАПрП України. Одеса: Фенікс, 2016. С. 29-31.
29. Науково-практичний коментар до Закону України «Про акціонерні товариства» // Бюлетень законодавства і юридичної практики України. 2009. № 9.
30. Оприско М. Здійснення переважного права на придбання акцій приватного акціонерного товариства // Підприємництво, господарство і право. 2012. № 9. С. 38-41.
31. Пашутін Є. Право акціонера на інформацію // Право України. 2006. № 11. С. 47-50.
32. Серих О.В. Класифікація джерел корпоративного права України // Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету, 2011. №1. С. 96-99.
33. Сороченко А. Проблеми реалізації акціонерами права на отримання дивідендів за законодавством України // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. 2013. № 3. С. 99-103.
34. Спасибо-Фатеева І.В. Акционерные общества: корпоративные правоотношения. Х.: Право, 1998. 252 с.
35. Штим Т. Б. Правова природа акціонерної угоди // Європейські перспективи. 2013. № 1. С. 146-150.
36. Шуба Б.В. Корпоративне право і законодавство: поняття та систематизація// Європейські перспективи. №5. 2013. С. 137-140.

Семінарське заняття 2

Тема 2: Поняття, ознаки, типи акціонерних товариств.

План заняття:

1. Поняття та ознаки акціонерних товариств.
2. Поняття акціонера.
3. Типи акціонерних товариств.

Підготувати реферати та есе на теми:

1. Прийняття Закону України «Про акціонерні товариства» як важливий етап адаптації вітчизняного законодавства до законодавства ЄС.
2. Акціонерні товариства в країнах ЄС, особливості їх правового статусу.
3. Співвідношення норм Цивільного кодексу України та Закону України «Про акціонерні товариства».
4. Інвестиційні фонди та інвестиційні компанії як акціонерні товариства.
5. Діяльність акціонерних страхових організацій.
6. Особливості правового статусу акціонерного товариства «Укрзалізниця».
7. Відмінність акціонерного товариства від товариства з обмеженою відповідальністю.

Завершіть речення, посилаючись на норми чинного законодавства:

1. Акціонерне товариство - господарське товариство, статутний капітал якого поділено на визначену кількість часток однакової...
2. Акціонерне товариство не відповідає за зобов'язаннями...
3. Акціонери, які не повністю оплатили акції, у випадках, визначених статутом товариства, відповідають за зобов'язаннями товариства у межах...
4. Товариство вважається створеним і набуває прав юридичної особи з дати...
5. Повне найменування акціонерного товариства українською мовою повинне містити...
6. Словосполучення «акціонерне товариство» та похідні від нього у своєму найменуванні можуть використовувати лише юридичні особи, які...

Задачі

Задача 1. На розгляд господарського суду подано позов Н. до В. про визнання недійсним договору купівлі-продажу акцій між позивачем і відповідачем та про зобов'язання відповідача укласти договір купівлі-продажу акцій із позивачем на умовах, визначених у попередньому договорі між ними.

Господарський суд припинив провадження у справі з покликанням на рекомендації Президії ВГС України № 04-5/14 «Про практику застосування законодавства у розгляді справ, що виникають з корпоративних відносин» відповідно до яких, відносини пов'язані з обігом акцій, до корпоративних не належать. Як встановлено господарським судом, позивач оспорує правочини щодо обігу акцій, як речей.

Розкрийте суть корпоративних відносин. Чи належать відносини щодо купівлі-продажу акцій, які виникають між акціонерами, до корпоративних?

Задача 2. Обгрутовуючи вимогу про визнання недійсним рішення загальних зборів акціонерного товариства, акціонер Т. зіслався на порушення товариством під час проведення зборів його прав, встановлених у ст. 2 Кодексу

законів про працю України.

Господарський суд відмовив у задоволенні позову на тій підставі, що відносини між позивачем та відповідачем є суто корпоративними, тобто такими, що ґрунтуються на відносинах участі позивача у статутному капіталі відповідача-емітента як господарського товариства, а тому на них не поширюється дія трудового законодавства.

Чи належать до корпоративних відносин трудові відносини? Чи поширюється на трудові відносини дія корпоративного законодавства?

Завдання для самостійної роботи

Самостійно опрацювати такі питання:

Наслідки набуття чинності Законом України від 17.09.2008 р. № 514-VI для відкритих акціонерних товариств і закритих акціонерних товариств. Обсяг обов'язків і відповідальність засновників у приватному акціонерному товаристві. Обсяг обов'язків і відповідальність засновників у публічному акціонерному товаристві. Акціонерні товариства та інші господарські товариства – об'єднання капіталів (спільні риси та відмінності). Акціонерні товариства та інші господарські товариства – персональні товариства (спільні риси та відмінності).

Інформаційні джерела:

1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. // *Голос України*. 2003. № 49-50.
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. // *Голос України*. 2003. № 45-48.
3. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» від 23 лютого 2006 р. // *Урядовий кур'єр*. 2006. № 75. 19 квітня.
4. Закон України «Про акціонерні товариства» від 17 вересня 2008 р. // *Урядовий кур'єр*. 2008. № 202. 29 жовтня.
5. Закон України «Про депозитарну систему України» від 6 липня 2012 р. // *Урядовий кур'єр*. 2012. № 189. 17 жовтня.
6. Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про практику розгляду судами корпоративних спорів» від 24 жовтня 2008 р. № 13 // *Вісник Верховного Суду України*. 2008. № 11.
7. Дайджест судової практики Верховного Суду у справах, що виникають із корпоративних відносин (2018 р. - липень 2019 р.) // https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/Dajest_korporat_vidnosunu_1.pdf
8. Огляд за результатами вивчення судової практики розгляду господарськими судами справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів (2018 р.) // https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/Oglyad_korpor_spori.pdf
9. Акіменко Ю.Ю. Особливості цивільно-правового статусу господарського товариства однієї особи (на прикладі законодавства України та ФРН): автореф. дис. ... канд. юрид. наук : / Ю.Ю. Акіменко; Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.». О., 2011. 20 с.
10. Бурдак Т.І. Юридична природа корпоративних прав та корпоративних відносин

- в акціонерних товариствах // Часопис Київського університету права. 2011. №3. С. 169-173.
11. Виговський О.І. Новели акціонерного законодавства: науково-практичний коментар до Закону України «Про акціонерні товариства». К.: Юстініан, 2009. 880 с.
 12. Гарагонич О.В. Правовий статус акціонерних товариств: проблеми правового регулювання // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». 2009. Випуск 12. С. 301-305.
 13. Вінник О.М., Щербина В.С. Акціонерне право: Навч. посіб. для вищих навч. закл. К.: Атіка, 2000. 543 с.
 14. Гарагонич О.В. Етапи рейдерського захоплення акціонерних товариств // Вісник Академії адвокатури України. 2013. Число 3 (28). С. 23-33.
 15. Гулик А. Право акціонера на участь в управлінні справами акціонерного товариства // Підприємництво, господарство і право. 2007. № 3. С. 40-43.
 16. Демченко С.Ф. Вдосконалення Закону України «Про акціонерні товариства» як чинник ефективності господарського судочинства // Вісник господарського судочинства. 2010. № 1. С. 98-102.
 17. Деєва Н.Є. Історичні аспекти теорії і практики корпоративного управління URL : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4279>
 18. Долинская В.В. Акционерное право: основные положения и тенденции. Монография / В.В. Долинская. М.: Волтере Клувер, 2006. 736 с.
 19. Дяковський Д.А. Сучасне правове регулювання діяльності акціонерних товариств в Україні // Наукові записки НаУКМА. 2009. Т. 94: Економічні науки. С. 37-41.
 20. Жорнокуй Ю. Корпоративна природа відносин між акціонером та акціонерним товариством // Право України. 2008. № 11. С. 49-56.
 21. Здронюк Г.І. Актуальні питання діяльності акціонерних товариств. К.: «Юридическая практика», 2007. 479 с.
 22. Керницький А. Права акціонерів, шляхи і ступінь їх захисту // Юридичний журнал. 2006. № 8.
 23. Кологойда О.В. Правове регулювання фондового ринку України: навч. посіб. / О.В. Кологойда. К.: Юрінком Інтер, 2008. 320 с.
 24. Корпоративне право Австрії та України : монографія / Васильєва В.А., Ковалишин О.Р., Вікторія Робертсон [та ін.]; за ред. проф. В.І. Васильєвої. Івано-Франківськ, 2015. 250 с.
 25. Корпоративне право: навчальний посібник. За заг. ред. О.В. Гарагонича, С.М. Грудницької. К.: Видавничий Дім «Слово», 2014. 344 с.
 26. Корпоративне право України: підручник / В.В. Луць, В.А. Васильєва, О.Р. Кібенко, І.В. Спасибо-Фатєєва та ін.; за заг. ред. В.В. Луця. К.: Юрінком Інтер, 2010. 384 с.
 27. Корпоративне управління за законодавством України: теоретико-прикладні проблеми. Монографія / О.А. Беляневич, А.В. Мягкий. - К.: НДІ приватного права підприємництва імені академіка Ф.Г. Бурчака НАПрН України, 2017. - 320 с.

28. Кухар В.І., Афанасьєв В.В., Томчишен С.В. Обов'язковий викуп акціонерним товариством акцій на вимогу акціонера: проблеми теорії та практики // Вісник господарського судочинства. 2010. № 1. С. 10-21.
29. Лукач І.В. Теоретичні проблеми правового регулювання корпоративних відносин в Україні: монографія. К.: Ліра-К, 2015. 432 с.
30. Луць В.В. Деякі питання здійснення та захисту корпоративних прав в Україні // Вісник господарського судочинства. 2008. № 1. С. 125-130.
31. Луць В.В., Сивий Р.Б., Яворська О.С. Акціонерне право: Навч. посібник для студ. юрид. спец. ВНЗ. К.: «Ін Юре», 2004.
32. Марущак Я. Товариства в Європейському Союзі: права та обов'язки їх учасників // Підприємництво, господарство і право. 2017. №6. С. 43-47.
33. Науково-практичний коментар до Закону України «Про акціонерні товариства» // Бюлетень законодавства і юридичної практики України. – 2009. - № 9.
34. Оприско М. Здійснення переважного права на придбання акцій приватного акціонерного товариства // Підприємництво, господарство і право. 2012. № 9. С. 38-41.
35. Пашутін Є. Право акціонера на інформацію // Право України. 2006. № 11. С. 47-50.
36. Рябова К.О. Особливості правового статусу підприємств транспорту//Юридичний вісник 1(46). 2018. С. 144-149.
37. Сороченко А. Проблеми реалізації акціонерами права на отримання дивідендів за законодавством України // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. 2013. № 3. С. 99-103.
38. Спасибо-Фатеева И.В. Акционерные общества: корпоративные правоотношения. Х.: Право, 1998. 252 с.
39. Штим Т. Б. Правова природа акціонерної угоди // Європейські перспективи. 2013. № 1. С. 146-150.
40. Шуба Б.В. Корпоративне право і законодавство: поняття та систематизація// Європейські перспективи. №5. 2013. С. 137-140.

Семінарське заняття 3

Тема 3: Створення акціонерного товариства.

План заняття:

1. Засновники акціонерного товариства.
2. Етапи створення акціонерного товариства.
3. Статут акціонерного товариства.
4. Особливості утворення акціонерних товариств у процесі приватизації та перетворення державних підприємств.

Підготувати реферати та есе на теми:

1. Особи, які мають право на створення акціонерного товариства.
2. Установчі документи акціонерного товариства.
3. Створення акціонерних товариств шляхом заснування.
4. Створення акціонерних товариств шляхом реорганізації.
5. Особливості створення акціонерних товариств приватного типу.
6. Особливості створення акціонерних товариств публічного типу.
7. Правова природа засновницького договору.
8. Компетенція установчих зборів акціонерного товариства.
9. Оплата вартості акцій засновниками акціонерного товариства.

Завершіть речення, посилаючись на норми чинного законодавства:

1. Засновниками акціонерного товариства визнаються...
2. Засновником акціонерного товариства може бути держава в особі...
3. Особливості створення акціонерного товариства шляхом злиття, поділу, виділу чи перетворення підприємницького (підприємницьких) товариств, державного (державних) та комунального (комунальних) підприємств у акціонерне товариство визначаються (*яким органом?*)...
4. Створення акціонерного товариства здійснюється за такими етапами...
5. Статут акціонерного товариства повинен містити відомості про...
6. Статутом акціонерного товариства не може бути передбачено...

Задачі:

1. ПП «Оріон» та громадянин К. прийняли рішення про створення акціонерного товариства. Засновницьким договором було визначено: номінальну вартість акцій; кількість акцій, які підлягають придбанню кожним засновником, та кількість акцій, які підлягають публічному розповсюдженню до момента реєстрації АТ як юридичної особи; форму оплати акцій; тип майбутнього АТ; порядок здійснення діяльності АТ. Чи відповідає зміст засновницького договору законодавству? Яка форма засновницького договору повинна бути дотримана в даному випадку?

2. В процесі створення АТ «Рось» його засновниками було придбано акцій на суму 4 млн. 700 тис. грн.. 4 лютого 2020 року Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку відмовила в реєстрації звіту про результати приватного розміщення акцій. Чи були в Комісії законні підстави для відмови? Які вимоги висуває законодавство до розміщення акцій в процесі створення АТ? Чи залежать вказані вимоги від типу АТ?

Завдання для самостійної роботи

Самостійно опрацювати такі питання:

Особливості створення акціонерних товариств шляхом реорганізації. Поняття та порядок здійснення андеррайтингу. Вимоги до андеррайтера. Порядок перетворення унітарного підприємства в акціонерне товариство. Значення Указу Президента України «Про корпоратизацію державних підприємств» від 15.06.1993 р. для розвитку акціонерних товариств. Значення Закону України «Про особливості приватизації майна в агропромисловому комплексі» від 10.07.1996 р. для розвитку акціонерних товариств в аграрному секторі економіки.

Інформаційні джерела:

1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. // *Голос України*. 2003. №49-50.
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. // *Голос України*. 2003. № 45-48.
3. Закон України «Про приватизацію державного майна» від 4 березня 1992 р.// *Відомості Верховної Ради*. 1992. №24. Ст. 348.
4. Закон України «Про особливості приватизації майна в агропромисловому комплексі» від 10 липня 1996 р.// *Відомості Верховної Ради*. 1996. №41. Ст. 189.
5. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» від 23 лютого 2006 р. // *Урядовий кур'єр*. 2006. № 75. 19 квітня.
6. Закон України «Про акціонерні товариства» від 17 вересня 2008 р. // *Урядовий кур'єр*. 2008. № 202. 29 жовтня.
7. Закон України «Про депозитарну систему України» від 6 липня 2012 р. // *Урядовий кур'єр*. 2012. № 189. 17 жовтня.
8. Закон України «Про приватизацію державного і комунального майна» від 18 січня 2018 р. // *Відомості Верховної Ради*. 2018. №12. Ст. 68.
9. Указ Президента України «Про корпоратизацію державних підприємств» від 15 червня 1993 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/210/93>
10. Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про практику розгляду судами корпоративних спорів» від 24 жовтня 2008 р. № 13 // *Вісник Верховного Суду України*. 2008. № 11.
11. Дайджест судової практики Верховного Суду у справах, що виникають із корпоративних відносин (2018 р. - липень 2019 р.) // https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/Dajest_korporat_vidnosunu_1.pdf
12. Огляд за результатами вивчення судової практики розгляду господарськими судами справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів (2018 р.) // https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/Oglyad_korpor_spori.pdf
13. Акіменко Ю.Ю. Особливості цивільно-правового статусу господарського товариства однієї особи (на прикладі законодавства України та ФРН): автореф. дис. ... канд. юрид. наук : / Ю.Ю. Акіменко; Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.». О., 2011. 20 с.
14. Бурдак Т.І. Юридична природа корпоративних прав та корпоративних відносин в акціонерних товариствах // *Часопис Київського університету права*. 2011. №3. С. 169-173.

- 15.Вінник О.М., Щербина В.С. Акціонерне право: Навч. посіб. для вищих навч. закл. К.: Атіка, 2000. 543 с.
- 16.Гарагонич О.В. Етапи рейдерського захоплення акціонерних товариств // Вісник Академії адвокатури України. 2013. Число 3 (28). С. 23-33.
- 17.Гарагонич О.В. Правовий статус акціонерних товариств: проблеми правового регулювання // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». 2009. Випуск 12. С. 301-305.
- 18.Долинская В.В. Акционерное право: основные положения и тенденции. Монография. М.: Волтере Клувер, 2006. 736 с.
- 19.Гулик А. Право акціонера на участь в управлінні справами акціонерного товариства // Підприємництво, господарство і право. 2007. № 3. С. 40-43.
- 20.Демченко С.Ф. Вдосконалення Закону України «Про акціонерні товариства» як чинник ефективності господарського судочинства // Вісник господарського судочинства. 2010. № 1. С. 98-102.
- 21.Дяковський Д.А. Сучасне правове регулювання діяльності акціонерних товариств в Україні // Наукові записки НаУКМА. 2009. Т. 94: Економічні науки. С. 37-41.
- 22.Жорнокуй Ю. Корпоративна природа відносин між акціонером та акціонерним товариством // Право України. 2008. № 11. С. 49-56.
- 23.Здоровок Г.І. Актуальні питання діяльності акціонерних товариств. К.: «Юридическая практика», 2007. 479 с.
- 24.Керницький А. Права акціонерів, шляхи і ступінь їх захисту // Юридичний журнал. 2006. № 8.
- 25.Кологойда О.В. Правове регулювання фондового ринку України: навч. посіб. / О.В. Кологойда. К.: Юрінком Інтер, 2008. 320 с.
- 26.Корпоративне право: навчальний посібник. За заг. ред. О.В. Гарагонича, С.М. Грудницької. К.: Видавничий Дім «Слово», 2014. 344 с.
- 27.Корпоративне право України: підручник / В.В. Луць, В.А. Васильєва, О.Р. Кібенко, І.В. Спасибо-Фатєєва та ін.; за заг. ред. В.В. Луця. К.: Юрінком Інтер, 2010. 384 с.
- 28.Корпоративне управління за законодавством України: теоретико-прикладні проблеми. Монографія / О.А. Беяневич, А.В. Мягкий. К.: НДІ приватного права підприємництва імені академіка Ф.Г. Бурчака НАПрН України, 2017. 320 с.
- 29.Костова Н.І. Договір про створення акціонерного товариства // Часопис цивілістики. 2015. Вип. 18. С. 105-108.
- 30.Кравчук В. Відповідальність за порушення учасниками обов'язків з формування статутного капіталу // Право України. 2007. №10. С. 73-75.
- 31.Кухар В.І., Афанасьєв В.В., Томчишен С.В. Обов'язковий викуп акціонерним товариством акцій на вимогу акціонера: проблеми теорії та практики // Вісник господарського судочинства. 2010. № 1. С. 10-21.
- 32.Лукач І.В. Теоретичні проблеми правового регулювання корпоративних відносин в Україні: монографія / І.В. Лукач. К.: Ліра-К, 2015. 432 с.
- 33.Луць В.В. Деякі питання здійснення та захисту корпоративних прав в Україні //

- Вісник господарського судочинства. 2008. № 1. С. 125-130.
34. Луць В.В., Сивий Р.Б., Яворська О.С. Акціонерне право: Навч. посібник для студ. юрид. спец. ВНЗ. К.: «Ін Юре», 2004.
35. Новосёлова Л. О признании недействительным договора о создании акционерного общества / Л. Новосёлова, А. Ерш // Хозяйство и право. 2005. №1. С. 122-125.
36. Науково-практичний коментар до Закону України «Про акціонерні товариства» // Бюлетень законодавства і юридичної практики України. 2009. № 9.
37. Пашутін Є. Право акціонера на інформацію // Право України. 2006. № 11. С. 47-50.
38. Сороченко А. Проблеми реалізації акціонерами права на отримання дивідендів за законодавством України // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. 2013. № 3. С. 99-103.
39. Спасибо-Фатеева И.В. Акционерные общества: корпоративные правоотношения. Х.: Право, 1998. 252 с.
40. Штим Т. Б. Правова природа акціонерної угоди // Європейські перспективи. 2013. № 1. С. 146-150.
41. Шуба Б.В. Корпоративне право і законодавство: поняття та систематизація// Європейські перспективи. №5. 2013. С. 137-140.

Семінарське заняття 4

Тема 4: Майнові відносини в акціонерному товаристві

План заняття:

1. Статутний і власний капітал акціонерного товариства. Резервний капітал акціонерного товариства.
2. Збільшення та зменшення статутного капіталу акціонерного товариства.
3. Корпоративні відносини як складова майнових відносин в акціонерному товаристві.

Підготувати реферати та есе на теми:

1. Акціонерне товариство як форма об'єднання капіталів.
2. Функції статутного капіталу акціонерного товариства.
3. Акціонерний капітал у науковій доктрині.
4. Порядок збільшення статутного капіталу акціонерного товариства.
5. Порядок зменшення статутного капіталу акціонерного товариства.
6. Майнові права акціонера.

Завершіть речення, посилаючись на норми чинного законодавства:

1. Статутний капітал товариства збільшується шляхом підвищення номінальної вартості акцій або...
2. Збільшення статутного капіталу товариства не допускається...
3. Зменшення статутного капіталу акціонерного товариства шляхом купівлі та погашення частини акцій допускається, якщо...
4. Статутний капітал акціонерного товариства зменшується в порядку, встановленому Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку, шляхом зменшення...
5. Обов'язковою умовою консолідації акцій є...
6. У разі консолідації або дроблення акцій до статуту акціонерного товариства...

Тестові завдання

1. Мінімальний розмір статутного капіталу акціонерного товариства становить:
- а) 1250 мінімальних заробітних плат виходячи із ставки мінімальної заробітної плати, що діє на момент створення (реєстрації) акціонерного товариства;
 - б) 1200 мінімальних заробітних плат виходячи із ставки мінімальної заробітної плати, що діє на момент створення (реєстрації) акціонерного товариства;
 - в) 1250 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;
 - г) 1200 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

2. Статутний капітал акціонерного товариства збільшується шляхом:

- а) підвищення номінальної вартості акцій;
- б) внесення додаткових вкладів;
- в) знерухомленням акцій;
- г) консолідації акцій;
- д) дроблення акцій;
- е) анулювання акцій;
- ж) розміщення додаткових акцій.

3. В акціонерному товаристві афілійованими одна щодо іншої особами вважаються:

- а) юридичні особи, за умови, що одна з них здійснює контроль над товариством;
- б) юридичні особи, за умови, що одна з них здійснює контроль над акціонерами;
- в) юридичні особи, за умови, що одна з них здійснює контроль над іншою;
- г) члени сім'ї фізичної особи;
- д) юридичні особи, за умови, що одна з них здійснює контроль над фізичною особою;
- е) члени сім'ї фізичної особи і юридична особа, якщо члени сім'ї фізичної особи здійснюють контроль над юридичною особою;
- є) члени сім'ї фізичної особи, які здійснюють контроль над юридичною особою;

4. Випалата дивідендів за простими та привілейованими акціями здійснюється

з:

- а) чистого прибутку минулого року;
- б) нерозподіленого прибутку минулого року;
- в) чистого прибутку поточного року;
- г) нерозподіленого прибутку попередніх, але не більше трьох, років;
- д) чистого прибутку звітного року;
- е) активів за даними останньої річної звітності;
- є) нерозподіленого прибутку.

Задачі:

1. Статутний капітал приватного акціонерного товариства складає 9 млн. грн. Товариством для збільшення статутного капіталу планується емісія облігацій на суму 2 млн. грн. Чи правомірні дії ПрАТ?

2. Статутний капітал публічного акціонерного товариства складає 9,5 млн. грн. (частка привілейованих акцій - 5 %). Товариство планує додаткову емісію акцій на суму 2,5 млн. грн. Який при цьому можливий максимальний обсяг привілейованих акцій?

Завдання для самостійної роботи

Самостійно опрацювати такі питання:

Умови прийняття рішення про збільшення статутного капіталу акціонерного товариства. Етапи здійснення емісії випуску акцій при збільшенні статутного капіталу акціонерного товариства. Порядок розміщення вітчизняними акціонерними товариствами своїх акцій за межами України. Особливості збільшення статутного капіталу у випадку поглинання акціонерним товариством іншого акціонерного товариства шляхом їх приєднання. Порядок зменшення статутного капіталу акціонерного товариства.

Інформаційні джерела:

1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. // *Голос України*. 2003. № 49-50.
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. // *Голос України*. 2003. № 45-48.
3. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» від 23 лютого 2006 р. // *Урядовий кур'єр*. 2006. № 75. 19 квітня.
4. Закон України «Про акціонерні товариства» від 17 вересня 2008 р. // *Урядовий кур'єр*. 2008. № 202. 29 жовтня.
5. Друга директива 77/91/ЄЕС Ради Європейського Співтовариства «Про координацію гарантій, які вимагаються в державах-членах від господарських товариств у значенні другого абзацу статті 58 Договору для захисту інтересів їх учасників та третіх осіб, з метою зробити ці гарантії еквівалентними щодо створення акціонерних товариств, а також збереження та зміни їх капіталу» від

- 13.12.1976 року //www.eulaw.edu.ru.
6. Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про практику розгляду судами корпоративних спорів» від 24 жовтня 2008 р. № 13 // Вісник Верховного Суду України. – 2008. - № 11.
 7. Дайджест судової практики Верховного Суду у справах, що виникають із корпоративних відносин (2018 р. - липень 2019 р.) // https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/Dajest_korporat_vidnosunu_1.pdf
 8. Огляд за результатами вивчення судової практики розгляду господарськими судами справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів (2018 р.) // https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/Oglyad_korpor_spori.pdf
 9. Белкін М.Л. Актуальні питання судового захисту майнових прав акціонерів // Вісник господарського судочинства. – 2009. - № 5. – С. 109 – 118.
 10. Богуш М. Проблема правового механізму реалізації корпоративних прав на отримання дивідендів // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. – 2013. - № 95. – С. 100-103.
 11. Брильов Андрій. Дивіденди: правова природа та порядок виплати // Газета «Інтерактивна бухгалтерія». – 10 червня 2014 р.
 12. Вінник О.М., Щербина В.С. Акціонерне право: Навч. посіб. для вищих навч. закл. – К.: Атіка, 2000. – 543 с.
 13. Гарагонич О.В. Збільшення статутного капіталу акціонерних товариств // Підприємництво, господарство і право. 2015. №8. С. 26-32.
 14. Глух А.М. Особливості функціонування акціонерних товариств та їх діяльності у призмі нового законодавства // Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2018. №1. С. 104-107.
 15. Грудницька С. М. Правове визначення акціонерного капіталу / С. М. Грудницька // Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності : зб. наук. пр. Донецьк, 2006. № 4. С. 209-221.
 16. Даниленко Є. Придбання акціонерним товариством акцій одного з подружжя // Підприємництво, господарство і право. - 2012. - № 11. - С. 40-42.
 17. Здоронок Г.І. Актуальні питання діяльності акціонерних товариств – К.: «Юридическая практика», 2007. – 479 с.
 18. Корпоративне право: навчальний посібник. За заг. ред. О.В. Гарагонича, С.М. Грудницької. - К.: Видавничий Дім «Слово», 2014. - 344 с.
 19. Корпоративне право України: підручник / В.В. Луць, В.А. Васильєва, О.Р. Кібенко, І.В. Спасибо-Фатєєва та ін.; за заг. ред. В.В. Луця. – К.: Юрінком Інтер, 2010. – 384 с.
 20. Корпоративне управління за законодавством України: теоретико-прикладні проблеми. Монографія / О.А. Беяневич, А.В. Мягкий. - К.: НДІ приватного права підприємництва імені академіка Ф.Г. Бурчака НАПрН України, 2017. - 320 с.
 21. Костова Н.І. Функції статутного капіталу акціонерних товариств // Актуальні проблеми держави і права. 2012. Вип. 68. С. 353-359
 22. Луць В.В., Сивий Р.Б., Яворська О.С. Акціонерне право: Навч. посібник для студ. юрид. спец. ВНЗ. – К.: «Ін Юре», 2004.

23. Муравйов К.В. Правове регулювання ринку цінних паперів: навч. посіб. / К.В. Муравйов, О.В. Субочев, В.В. Токар. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 272 с.
24. Сухонос В.В., Завальна Ж.В., Старинський М.В. Правове регулювання цінних паперів в Україні: Навч. посібник / За заг. ред. канд. юрид. наук В.В. Сухоноса. – Суми: ВДТ «Університетська книга», 2005. - 327 с.
25. Хорт Ю.В. Функції статутного капіталу за законодавством України // Держава і право. Вип. 46. С. 326-332.
26. Цікало В. Здійснення і захист права акціонерів на отримання дивідендів: порівняльно-правовий аспект // Вісник Львівського університету. Серія юридична. - 2016. - Вип. 63. - С. 97–112.

Семінарське заняття 5

Тема 5: Правове становище акціонерів

План заняття:

1. Поняття акціонера, його роль в діяльності товариства.
2. Права акціонерів: види, зміст, правове регулювання.
3. Обов'язки акціонерів: види, зміст, правове регулювання.
4. Правові засоби захисту прав акціонерів.

Підготувати реферати та есе на теми:

1. Процедура squeeze out в Україні: актуальна судова практика.
2. Захист прав міноритарних акціонерів.
3. Підстави, мета й порядок обов'язкового викупу акціонерним товариством акцій на вимогу акціонера.
4. Правовий режим інформації про акціонерне товариство.
5. Правовий режим окремих видів договорів за Законом України «Про акціонерні товариства».
6. Особливості реалізації прав держави на акції.
7. Особливості реалізації прав акціонерів приватних акціонерних товариств.
8. Особливості прав власників привілейованих акцій.
9. Порядок реєстрації випуску акцій під час створення акціонерних товариств.
10. Скасування реєстрації випуску акцій: актуальна судова практика.
11. Переважне право акціонерів на придбання акцій: практичні аспекти використання.

Тестові завдання:

1. Проста акція дає її власникові право:
 - а) на одержання заздалегідь визначених дивідендів;
 - б) у будь-який момент зажадати викуп акцій;
 - в) на одержання частини прибутку акціонерного товариства у вигляді дивідендів;
 - г) усе зазначене вище.
2. Акціонерне товариство зобов'язане оприлюднювати інформацію:
 - а) статут і річну фінансову звітність у будь-якому випадку;
 - б) статут і річну фінансову звітність у випадку публічного АТ;
 - в) статут і річну фінансову звітність у випадку приватного АТ;
 - г) положення про наглядову раду та інші внутрішні документи.
3. За вимогою акціонерів товариство зобов'язане надати їм можливість ознайомитися у приміщенні підприємства з оригіналами або отримати копії таких документів:
 - а) виписки з банківського рахунку акціонерного товариства;
 - б) угод та контрактів, що укладені товариством;
 - в) автобіографій членів наглядової ради та виконавчого органу товариства;
 - г) документів, що підтверджують права товариства на майно;
 - д) немає правильної відповіді.
4. Акціонер ПрАТ, який бажає продати свої акції, повідомляє інших акціонерів про свій намір:
 - а) самостійно - шляхом надіслання кожному акціонеру письмових повідомлень;
 - б) через реєстратора (депозитарія) - шляхом надіслання кожному акціонеру письмових повідомлень;
 - в) через товариство - шляхом надіслання кожному акціонеру письмових повідомлень;
 - г) самостійно - шляхом публікації повідомлення в офіційному виданні.
5. Переважне право на придбання акцій товариства мають:
 - а) акціонери приватних акціонерних товариств;
 - б) акціонери приватних акціонерних товариств, якщо таке право передбачено статутом товариства;
 - в) акціонери приватних акціонерних товариств - безумовно, а акціонери публічних акціонерних товариств - якщо таке право передбачене статутом;
 - г) акціонери публічних і приватних акціонерних товариств.
6. Переважне право акціонерів на придбання акцій, що відчужуються іншими акціонерами, поширюється на випадки:
 - а) продажу акцій;
 - б) продажу акцій та звернення стягнення на акції у зв'язку з їх заставою;
 - в) продажу, дарування акцій та звернення стягнення на акції у зв'язку з їх заставою;
 - г) продажу, дарування акцій, внесення акцій до статутного капіталу інших

товариств, звернення стягнення на акції у зв'язку з їх заставою та будь-які інші випадки відчуження акцій.

7. Порядок повідомлення акціонером інших акціонерів про намір продати належні йому акції з метою надання можливості реалізації переважного права на придбання акцій товариства визначається:

а) Законом України «Про господарські товариства»;

б) Цивільним кодексом України і Законом України «Про акціонерні товариства»;

в) Господарським кодексом України і Законом України «Про господарські товариства»;

г) Законом України «Про акціонерні товариства».

8. Власники привілейованих акцій:

а) мають право голосу на загальних зборах з питань, передбачених законом і статутом товариства;

б) мають такі самі права на участь в управлінні товариством, як і власники простих акцій;

в) не мають права на участь в управлінні товариством, якщо інше не передбачено статутом;

г) не мають права на участь в управлінні товариством.

9. Переважне право на придбання акцій при додатковій емісії простих акцій виникає у акціонера - власника простих акцій:

а) надається у будь-якому АТ, якщо воно передбачене статутом АТ;

б) надається лише у приватному АТ згідно з імперативною нормою закону;

в) надається лише у приватному АТ, якщо воно передбачене статутом АТ;

г) надається у будь-якому АТ при приватному розміщенні акцій згідно з імперативною нормою закону.

Завершіть речення, посилаючись на норми чинного законодавства:

1. Товариство зобов'язане придбавати акції у кожного акціонера, який приймає пропозицію про викуп акцій, за ціною...

2. Загальні збори акціонерного товариства не мають права приймати рішення про викуп акцій, якщо...

3. Акціонер-власник простих акцій товариства не має права вимагати здійснення обов'язкового викупу АТ належних йому акцій, якщо він зареєструвався для участі у загальних зборах та голосував...

4. Акціонер-власник привілейованих акцій товариства не має права вимагати здійснення обов'язкового викупу АТ належних йому акцій, якщо він зареєструвався для участі у загальних зборах та голосував...

5. Уступка акціонером приватного товариства переважного права на придбання акцій цього товариства іншим особам...

6. Переважне право акціонерів приватного товариства на придбання акцій цього товариства, що пропонується їх власником до відчуження третій особі, може бути передбачено статутом АТ, якщо...

Задачі

1. Акціонер ПрАТ «ЗЕРО» Албанцев П.М. добросовісно вирішив повідомити інших акціонерів про намір продати свої акції сторонній особі - Дагласу Доновану. Повідомлення здійснене 28 липня 2010 року. На пропозицію Албанцева П.М. продати всі належні йому акції свою згоду придбати його пакет надали акціонери: Вахненко Г.В. (відповідь було надіслано поштою 1 серпня 2010 року, отримано 5 серпня 2010 року); Барберенко П.Я. (відповідь вручено кур'єром 3 серпня 2010 року); Галайда І.І. (відповідь вручено особисто 7 серпня 2010 року). Порадившись із Д. Дагласом, Албанцев П.М. вирішив, що їх спільним інтересам відповідатиме передача акцій Галайді І.І., який мав неформальну зустріч з Д. Дагласом і досяг з ним певних домовленостей.

Оцініть ситуацію з правової точки зору.

2. Учасник товариства Б., якому належить 3% акцій, звернувся до суду з позовом про визнання недійсним рішення загальних зборів товариства про затвердження складу наглядової ради товариства. Чи підлягає позов задоволенню?

Завдання для самостійної роботи

Самостійно опрацювати такі питання:

Акціонерні угоди (зміст, призначення). Відповідальність акціонерів за порушення установчих документів акціонерного товариства. Поняття та особливості застосування безвідкличної довіреності з корпоративних прав. Переважне право акціонерів при додатковій емісії акцій. Захист прав акціонерів – працівників акціонерного товариства.

Інформаційні джерела:

1. Закон України «Про інформацію» від 2 жовтня 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. 1992. № 48. Ст. 650.
2. Закон України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» від 30 жовтня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 51. Ст. 292.
3. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. // Голос України. 2003. № 49-50.
4. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. // Голос України. 2003. № 45-48.
5. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» від 23 лютого 2006р. // Урядовий кур'єр. 2006. № 75. 19 квітня.
6. Закон України «Про управління об'єктами державної власності» від 21 вересня 2006 р. // Урядовий кур'єр. 2006. № 195. 18 жовтня.
7. Закон України «Про акціонерні товариства» від 17 вересня 2008 р. // Урядовий

- кур'єр. 2008. № 202. 29 жовтня.
8. Закон України «Про депозитарну систему України» від 6 липня 2012 р. // Урядовий кур'єр. 2012. № 189. 17 жовтня.
 9. Закон України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 р. (ст. 25) // Урядовий кур'єр. 2014. № 205. 5 листопада.
 10. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про постійного представника Кабінету Міністрів України на загальних зборах акціонерного товариства» від 6 травня 2009 р. № 434 // Урядовий кур'єр. 2009. № 87. 20 травня.
 11. Рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження Положення про порядок забезпечення існування іменних цінних паперів у бездокументарній формі» від 22 січня 2014 р. № 47 // Офіційний вісник України. 2014. № 21. Ст. 651.
 12. Рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження Порядку скасування реєстрації випусків акцій» від 23 квітня 2013 р. № 737 // Офіційний вісник України. 2013. № 46. Ст. 1659.
 13. Рішення Конституційного Суду України від 11 травня 2005 р. № 4-рп/2005 (справа про права акціонерів ЗАТ) // Офіційний вісник України. 2005. № 21. Ст. 1135.
 14. Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про практику розгляду судами корпоративних спорів» від 24 жовтня 2008 р. № 13 // Вісник Верховного Суду України. 2008. № 11.
 15. Дайджест судової практики Верховного Суду у справах, що виникають із корпоративних відносин (2018 р. - липень 2019 р.) // https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/Dajest_korporat_vidnosunu_1.pdf
 16. Огляд за результатами вивчення судової практики розгляду господарськими судами справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів (2018 р.) // https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/Oglyad_korpor_spori.pdf
 17. Андрєєв Д. ДКЦПФР: адміністративний ресурс протидії протиправним захопленням і поглинанням акціонерних товариств // Підприємництво, господарство і право. 2008. № 2. С. 15-18.
 18. Артеменко С. Права акціонерів за законодавством України // Підприємництво, господарство і право. 2001. № 6. С. 27-30.
 19. Белкін М.Л. Актуальні питання судового захисту майнових прав акціонерів // Вісник господарського судочинства. 2009. № 5. С. 109-118.
 20. Бутрин-Бока Н.С. Виникнення корпоративних прав на підставі договору андеррайтингу // Право і суспільство. 2017. № 1. Ч.2.
 21. Вінник О.М., Щербина В.С. Акціонерне право: Навч. посіб. для вищих навч. закл. К.: Атіка, 2000. 543 с.
 22. Власов А. Пустите, пожалуйста, проголосовать! (О некоторых нарушениях прав миноритарных акционеров, связанных с их недопуском на общее собрание акционеров) // Юридическая практика. 2007. № 23. 5 июня. С. 14.
 23. Воронін Я.Г. Особливості володіння посадовими особами органів державної влади та місцевого самоврядування акціями та частками у господарському

- товаристві // Київський університет права НАН України. Часопис Київського університету права. 2012. № 1. С. 182-184.
24. Гнатів О. Пайові цінні папери у закритому акціонерному товаристві // Підприємництво, господарство і право. 2006. № 7. С. 80-82.
25. Гололобов Д.В. Акционерное общество против акционера: Противодействие корпоративному шантажу. М.: «Юстицинформ», 2004. 309 с.
26. Гончарова И. Некоторые проблемы деятельности закрытых акционерных обществ // Предпринимательство, хозяйство и право. 2000. № 9. С. 8-9.
27. Гулик А. Право акціонера на участь в управлінні справами акціонерного товариства // Підприємництво, господарство і право. 2007. № 3. С. 40-43.
28. Демченко С.Ф. Вдосконалення Закону України «Про акціонерні товариства» як чинник ефективності господарського судочинства // Вісник господарського судочинства. 2010. № 1. С. 98-102.
29. Жорнокуй Ю. М. Викуп контролюючим акціонером акцій на вимогу міноритарних акціонерів та передача акцій контролюючого акціонера у розпорядження АТ як шляхи вирішення корпоративних конфліктів // Актуальні питання цивільного та господарського права. 2008. № 3. С. 10-15.
30. Жорнокуй Ю. Корпоративна природа відносин між акціонером та акціонерним товариством // Право України. 2008. № 11. С. 49-56.
31. Здоронок Г.І. Актуальні питання діяльності акціонерних товариств. К.: «Юридическая практика», 2007. 479 с.
32. Керницький А. Права акціонерів, шляхи і ступінь їх захисту // Юридичний журнал. 2006. № 8.
33. Кологойда О.В. Правове регулювання фондового ринку України: навч. посіб. / О.В. Кологойда. К.: Юрінком Інтер, 2008. 320 с.
34. Корпоративне право: навчальний посібник. За заг. ред. О.В. Гарагонича, С.М. Грудницької. К.: Видавничий Дім «Слово», 2014. 344 с.
35. Корпоративне право України: підручник / В.В. Луць, В.А. Васильєва, О.Р. Кібенко, І.В. Спасибо-Фатєєва та ін.; за заг. ред. В.В. Луця. К.: Юрінком Інтер, 2010. 384 с.
36. Корпоративне управління за законодавством України: теоретико-прикладні проблеми. Монографія / О.А. Беяневич, А.В. Мягкий. К.: НДІ приватного права підприємництва імені академіка Ф.Г. Бурчака НАПрН України, 2017. 320 с.
37. Кравчук В. Відповідальність за порушення учасниками обов'язків з формування статутного капіталу // Право України. 2007. №10. С. 73-75.
38. Кравчук В.М. Проблеми реалізації та захисту переважного права придбання акцій за Законом України «Про акціонерні товариства» // Вісник господарського судочинства. 2009. № 6. С. 100-108.
39. Кухар В.І., Афанасьєв В.В., Томчишен С.В. Обов'язковий викуп акціонерним товариством акцій на вимогу акціонера: проблеми теорії та практики // Вісник господарського судочинства. 2010. № 1. С. 10-21.
40. Лукач І.В. Теоретичні проблеми правового регулювання корпоративних відносин в Україні: монографія / І.В. Лукач. К.: Ліра-К, 2015. 432 с.

41. Луць В.В. Деякі питання здійснення та захисту корпоративних прав в Україні // Вісник господарського судочинства. 2008. № 1. С. 125-130.
42. Луць В.В., Сивий Р.Б., Яворська О.С. Акціонерне право: Навч. посібник для студ. юрид. спец. ВНЗ. К.: «Ін Юре», 2004.
43. Муравйов К.В. Правове регулювання ринку цінних паперів: навч. посіб. / К.В. Муравйов, О.В. Субочев, В.В. Токар. – К.: Центр учбової літератури, 2012. 272 с.
44. Науково-практичний коментар до Закону України «Про акціонерні товариства» // Бюлетень законодавства і юридичної практики України. 2009. № 9.
45. Оприско М. Здійснення переважного права на придбання акцій приватного акціонерного товариства // Підприємництво, господарство і право. 2012. № 9. С. 38-41.
46. Пашутін Є. Право акціонера на інформацію // Право України. 2006. № 11. С. 47-50.
47. Переверзєв О., Філіпенко Є. Порядок випуску акцій: питання удосконалення правового регулювання // Юридична Україна. 2012. № 2. С. 87-92.
48. Рябота В.В. Реалізація прав акціонерів при злитті, приєднанні та поглинанні акціонерних товариств в Україні: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.04 / В.В. Рябота ; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. К., 2008. 16 с.
49. Смирницкий Ю. Преимущественное право на акции ЗАО // Юридическая практика. 2007. № 40. 2 октября. С. 12-13.
50. Смитюх А. Созыв общих собраний АО: новеллы (О проблемных вопросах созыва общих собраний АО согласно Закону Украины «Об акционерных обществах») // Юридическая практика. 2009. № 30. 28 июля. С. 11-13.
51. Сороченко А. Проблеми реалізації акціонерами права на отримання дивідендів за законодавством України // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. 2013. № 3. С. 99-103.
52. Спасибо-Фатеева И.В. Акционерные общества: корпоративные правоотношения. Х.: Право, 1998.
53. Спасибо-Фатеева И.В. Межі реалізації прав міноритаріїв // Вісник господарського судочинства. 2008. № 1. С. 130-137.
54. Філіпенко Є.С. Правове регулювання випуску та обігу акцій: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.04 / Філіпенко Євген Сергійович; Нац. акад. наук України, Ін-т екон.-прав. дослідж. Донецьк, 2013. 19 с.
55. Штим Т. Б. Поняття і правова характеристика акціонерних угод у системі корпоративного управління // Юридична Україна. 2011. № 9. С. 102-106.
56. Штим Т. Б. Роль акціонерних угод у попередженні та вирішенні корпоративних конфліктів // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. 2012. № 93. С. 104-107.
57. Штим Т. Б. Правова природа акціонерної угоди // Європейські перспективи. 2013. № 1. С. 146–150.

Семінарське заняття 6

Тема 6: Управління акціонерним товариством

План заняття:

1. Загальні засади управління акціонерним товариством.
2. Вищий орган управління - загальні збори акціонерів.
3. Виконавчі органи акціонерного товариства.
4. Наглядова рада акціонерного товариства
5. Ревізійна комісія (ревізор) акціонерного товариства.

Підготувати реферати та есе на теми:

1. Поняття, зміст і правове регулювання корпоративного контролю в акціонерних товариствах.
2. Правові проблеми участі акціонерів в управлінні акціонерним товариством.
3. Проблемні аспекти реалізації прав акціонерів на участь в загальних зборах акціонерного товариства.
4. Межі реалізації прав міноритаріїв.

Тестові завдання:

1. Обов'язково включаються до порядку денного загальних зборів акціонерного товариства питання, внесені за пропозицією акціонерів, які володіють:
 - а) не менш ніж 5 відсотками простих акцій;
 - б) не менш ніж 10 відсотками простих акцій;
 - в) не менш ніж 20 відсотками простих акцій;
 - г) не менш ніж 25 відсотками простих акцій.
2. Будь-який з акціонерів має право вносити свої пропозиції щодо порядку денного загальних зборів:
 - а) не пізніше як за 7 днів до їх проведення;
 - б) не пізніше як за 10 днів до їх проведення;
 - в) не пізніше як за 20 днів до їх проведення;
 - г) не пізніше як за 30 днів до їх проведення;
 - д) правильна відповідь відсутня.
3. Будь-який з акціонерів має право вносити свої пропозиції щодо кандидатур, **що** обиратимуться до органів управління АТ:
 - а) не пізніше як за 7 днів до їх проведення;
 - б) не пізніше як за 10 днів до їх проведення;
 - в) не пізніше як за 20 днів до їх проведення;
 - г) не пізніше як за 30 днів до їх проведення;
 - д) правильна відповідь відсутня.

Задача:

Директор ПАТ самостійно уклав зовнішньоекономічний контракт, вартість якого складає 26% вартості активів за даними останньої річної фінансової звітності ПАТ. Акціонери звернулись до суду з позовом про визнання правочину недійсним. Який порядок укладання подібної угоди відповідно до Закону України «Про акціонерні товариства»?

Завдання

Розробити проект договору між акціонерами приватного акціонерного товариства, в якому пакети акцій розподілено наступним чином: по 10% у гр. Потапенко С.О. і гр. Остапчук Р.М., 25% у гр. Іванцова С.М., 15% у ТОВ «Оболонь», 22% у ПрАТ «Захід», 18% у гр. Сергієнко С.С.

Завдання для самостійної роботи

Самостійно опрацювати такі питання:

Позачергові загальні збори акціонерного товариства: підстави та порядок скликання. Особливості проведення загальних зборів акціонерів шляхом заочного голосування (опитування). Особливості проведення загальних зборів товариством, що складається з однієї особи. Оскарження рішення загальних зборів. Вимоги до посадових осіб органів акціонерного товариства. Відповідальність посадових осіб органів акціонерного товариства.

Інформаційні джерела:

1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. // *Голос України*. 2003. № 49-50.
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. // *Голос України*. 2003. № 45-48.
3. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» від 23 лютого 2006р. // *Урядовий кур'єр*. 2006. № 75. 19 квітня.
4. Закон України «Про акціонерні товариства» від 17 вересня 2008 р. // *Урядовий кур'єр*. 2008. № 202. 29 жовтня.
5. Дайджест судової практики Верховного Суду у справах, що виникають із корпоративних відносин (2018 р. - липень 2019 р.) // https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/Dajest_korporat_vidnosunu_1.pdf
6. Огляд за результатами вивчення судової практики розгляду господарськими судами справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів (2018 р.) // https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/Oglyad_korpor_spori.pdf
7. Вінник О.М., Щербина В.С. Акціонерне право: Навч. посіб. для вищих навч. закл. К.: Атіка, 2000. 543 с.
8. Гарагонич О.В. Поняття та ознаки органів акціонерного товариства // *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія «Право». 2016. Вип. 41. Т. 1. С. 148-153.
9. Гарагонич О.В. Реалізація господарської компетенції акціонерних товариств

- через систему уповноважених органів // Порівняльно-аналітичне право. 2016. № 5. С. 127-131.
10. Даниленко Є. Придбання акціонерним товариством акцій одного з подружжя // Підприємництво, господарство і право. 2012. № 11. С. 40-42.
 11. Здоронок Г.І. Актуальні питання діяльності акціонерних товариств. К.: «Юридическая практика», 2007. 479 с.
 12. Кологойда О.В. Правове регулювання фондового ринку України: навч. посіб. / О.В. Кологойда. К.: Юрінком Інтер, 2008. 320 с.
 13. Корпоративне право: навчальний посібник. За заг. ред. О.В. Гарагонича, С.М. Грудницької. К.: Видавничий Дім «Слово», 2014. 344 с.
 14. Корпоративне право України: підручник / В.В. Луць, В.А. Васильєва, О.Р. Кібенко, І.В. Спасибо-Фатєєва та ін.; за заг. ред. В.В. Луця. К.: Юрінком Інтер, 2010. 384 с.
 15. Корпоративне управління за законодавством України: теоретико-прикладні проблеми. Монографія / О.А. Беяневич, А.В. Мягкий. К.: НДІ приватного права підприємництва імені академіка Ф.Г. Бурчака НАПрН України, 2017. 320 с.
 16. Луць В.В., Сивий Р.Б., Яворська О.С. Акціонерне право: Навч. посібник для студ. юрид. спец. ВНЗ. К.: «Ін Юре», 2004.
 17. Муравйов К.В. Правове регулювання ринку цінних паперів: навч. посіб. / К.В. Муравйов, О.В. Субочев, В.В. Токар. К.: Центр учбової літератури, 2012. 272 с.
 18. Сухонос В.В., Завальна Ж.В., Старинський М.В. Правове регулювання цінних паперів в Україні: Навч. посібник / За заг. ред. канд. юрид. наук В.В. Сухоноса. Суми: ВДТ «Університетська книга», 2005. 327 с.
 19. Сушко Є.О. Розвиток та риси законів про акціонерні товариства в Німеччині, Китаї, Україні: порівняльний аспект // Київський університет права НАН України. Часопис Київського університету права. 2012. №4. С. 250-254.
 20. Торгівля цінними паперами в Україні: Навчальний посібник / К.К. Бовкун, Д.С. Бутенко, П.Ф. Григор'єв та інші / Передмова Є.Р. Іванова. К., АДС, 2008. 308 с.

Семінарське заняття 7

Тема 7: Акції як цінні папери та операції з ними

План заняття:

1. Поняття і види акцій та пакетів акцій.
2. Характеристика основних прав та обов'язків акціонерів.
3. Правовий режим дивідендів.
4. Порядок, етапи здійснення емісії акцій.
5. Корпоративні операції з акціями: види, загальні засади здійснення.
6. Правові засади обігу акцій.

Підготувати реферати та есе на теми:

1. Порядок створення й структура акціонерного капіталу.
2. Порядок реєстрації випуску акцій під час створення акціонерних товариств.
3. Правове регулювання платежів на основі акцій.
4. Порядок випуску акцій у разі збільшення статутного капіталу акціонерного товариства.
5. Досвід функціонування основних фондових бірж України.

Вирішити тестові завдання:

1. Чи має право акціонерне товариство приймати від засновників на сплату акцій матеріальні цінності й нематеріальні активи:

- а) не має права;
- б) має право;
- в) має право за умови, якщо воно діє у формі приватного акціонерного товариства;
- г) має право тільки за умови, якщо воно діє у формі публічного акціонерного товариства.

2. Акції приватних акціонерних товариств:

- а) можуть купуватися й продаватися на фондовій біржі;
- б) не можуть вільно обертатися на ринку;
- в) можуть продаватися й купуватися на позабіржовому ринку;
- г) не мають обмежень на місце торгівлі.

3. Статутний капітал акціонерного товариства формується за рахунок:

- а) продажу акцій та облігацій на ринку цінних паперів;
- б) ринкової вартості всіх розміщених акцій товариства;
- в) внесків засновників та випуску акцій;
- г) усі відповіді правильні.

4. Рішення про виплату дивідендів та їх розмір за простими акціями приймається:

- а) правлінням акціонерного товариства;
- б) наглядовою радою акціонерного товариства;
- в) головою правління акціонерного товариства;
- г) загальними зборами акціонерів.

5. Акціонерне товариство здійснює випуск привілейованих акцій у таких випадках, коли:

- а) бажає швидко збільшити власний капітал для реалізації великого проекту;
- б) намагається не збільшувати кількість осіб, які мають право на управління АТ, і не розмивати контрольний пакет акцій;
- в) не бажає збільшувати розмір свого боргу випуском облігацій чи інших боргових інструментів;
- г) усі відповіді правильні.

6. Чи має акціонерне товариство право володіти акціями власної емісії згідно з нормами чинного законодавства України:

- а) не має;
- б) має протягом не більше ніж 1 року;
- в) протягом не більше ніж 2 років;
- г) має лише за згодою акціонерів?

7. Частка привілейованих акцій у статутному капіталі акціонерного товариства не може перевищувати:

- а) 5%;
- б) 10%;
- в) 25%;
- г) 50%.

8. Засновник акціонерного товариства зобов'язаний оплатити повну вартість акцій:

- а) не пізніше шести місяців після реєстрації акціонерного товариства;
- б) не пізніше трьох місяців після реєстрації акціонерного товариства;
- в) до реєстрації акціонерного товариства;
- г) не пізніше року після реєстрації акціонерного товариства;
- д) правильна відповідь відсутня.

9. Відкрите (публічне) розміщення акцій можливе у разі:

- а) будь-якої емісії будь-якого акціонерного товариства;
- б) будь-якої емісії публічного акціонерного товариства;
- в) другої і наступних емісій публічного акціонерного товариства;
- г) будь-якої емісії публічного акціонерного товариства, а також другої і наступних емісій приватного акціонерного товариства.

10. На фондовій біржі можуть продаватися та купуватися акції:

- а) публічних акціонерних товариств, а приватних акціонерних товариств - лише при проведенні на біржі аукціону;
- б) публічних акціонерних товариств, якщо таке право передбачено статутом товариства;
- в) публічних акціонерних товариств - безумовно, а приватних акціонерних товариств - якщо така можливість передбачена статутом;
- г) публічних і приватних акціонерних товариств без обмежень.

11. Акціонерне товариство, яке придбало власні акції, повинно розпорядитися ними після їх придбання протягом:

- а) одного місяця,
- б) шести місяців;
- в) одного року;
- г) двох років.

12. Протягом часу, доки акціонерне товариство володіє власними акціями:

- а) акціонерне товариство бере участь у загальних зборах акціонерів як власник власних акцій і голосує від свого імені;
- б) акціонери, котрі здійснили відчуження акцій на користь товариства, надають йому довіреності і товариство бере участь у загальних зборах і голосує від їх

- імені;
- в) голосування і визначення кворуму на загальних зборах акціонерів провадиться без урахування придбаних акціонерним товариством власних акцій;
- г) загальні збори не проводяться.

Надайте відповідь на питання:

1. Назвіть найважливіші відмінності між привілейованими і простими акціями, використовуючи наступні критерії: права майнові та немайнові, порядок і вид одержуваного доходу, джерела виплати дивідендів.
2. Які наслідки неоплати акцій?
3. Яким суб'єктом приймається рішення про виплату дивідендів?
4. Назвіть джерела виплати дивідендів. Виплата дивідендів є правом чи обов'язком акціонерного товариства?
5. До компетенції якого органу АТ належить прийняття рішень про анулювання викуплених акцій?
6. Яким шляхом може бути збільшено розмір статутного капіталу акціонерного товариства?

Завершіть речення, посилаючись на норми чинного законодавства:

1. Приватне акціонерне товариство може здійснювати публічне розміщення акцій...
2. Акціонери публічного акціонерного товариства можуть відчужувати належні їм акції...
3. Ринкова вартість майна акціонерного товариства у разі його оцінки визначається...

Задачі

1. Статутний капітал приватного акціонерного товариства складає 10 млн. грн. Він сформований за рахунок простих акцій. Товариством проводиться додаткова емісія привілейованих акцій на суму 950 тис. грн. Чи правомірні дії ПрАТ?

2. Статутний капітал акціонерного товариства складається з 1000 акцій. 110 акцій належать акціонеру «А», а 420 акцій — акціонеру «В». Решта акцій розподілені між міноритарними акціонерами. Дайте відповідь на запитання:

а). Які можливості надають пакети акцій акціонерам «А» і «В»? Чи можуть акціонери «А» і «В» разом самостійно провести збори акціонерів, рішення яких будуть легітимними?

б). Проводиться обрання наглядової ради у складі 5 осіб. Якою кількістю голосів володіє акціонер «А» під час обрання складу наглядової ради? Яку

максимальну кількість голосів може віддати акціонер «А» за одного члена наглядової ради?

в). На зборах акціонерів розглядається питання про внесення змін до статуту товариства. Присутні власники 60 % акцій. Чи може акціонер «В» одноосібно прийняти рішення про внесення змін до статуту і чи вистачить йому для цього голосів?

г). На зборах акціонерів розглядається питання про виплату дивідендів. На зборах присутні власники 60 % акцій. Чи може акціонер «В» одноосібно прийняти рішення про виплату дивідендів і чи вистачить йому для цього голосів?

3. Палій П. та Гарін О. домовилися з Саакяном Е. збільшити статутний капітал ПрАТ «А ПОРТ» з 4 000 000 грн. до 7 000 000 грн. за рахунок внеску Саакяна Е. на суму 3 000 000 грн.

Чи можна це зробити і якщо так - то яким чином? Скільки відсотків отримають Палій П., Гарін О., Саакян Е. у статутному капіталі ПрАТ «А ПОРТ». Скільки кожний з них отримає акцій і якою буде їх номінальна вартість?

Завдання для самостійної роботи

Самостійно опрацювати такі питання:

Порядок передачі акцій у спадщину. Порядок продажу акцій публічних акціонерних товариств на фондових біржах. Порядок придбання значного та контрольного пакета акцій. Придбання акцій приватного акціонерного товариства за наслідками придбання контрольного пакета акцій. Придбання акцій публічного акціонерного товариства за наслідками придбання контрольного пакета акцій або значного контрольного пакета акцій. Обов'язковий продаж акцій акціонерами на вимогу особи (осіб, що діють спільно), яка є власником домінуючого контрольного пакета акцій.

Інформаційні джерела:

1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. // Голос України. 2003. № 49 -50.
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. // Голос України. 2003. № 45-48.
3. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» від 23 лютого 2006р. // Урядовий кур'єр. 2006. № 75. 19 квітня.
4. Закон України «Про акціонерні товариства» від 17 вересня 2008р. // Урядовий кур'єр. 2008. № 202. 29 жовтня.
5. Рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження Порядку збільшення (зменшення) статутного капіталу публічного або приватного акціонерного товариства» від 14 травня 2013 р. № 822 // Офіційний вісник України. 2013. № 45. Ст. 1552.
6. Рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про

- делегування повноважень територіальним органам Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку» від 23 липня 2013 р. №1283 // Офіційний вісник України. 2013. № 68. Ст. 2516.
7. Рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження Положення про порядок забезпечення існування іменних цінних паперів у бездокументарній формі» від 22 січня 2014 р. № 47 // Офіційний вісник України. 2014. № 21. Ст. 651.
 8. Рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження Положення про порядок реєстрації випуску (випусків) акцій при заснуванні акціонерних товариств» від 27 травня 2014 р. № 692 // Офіційний вісник України. 2014 р. № 51. Ст. 1374.
 9. Дайджест судової практики Верховного Суду у справах, що виникають із корпоративних відносин (2018 р. - липень 2019 р.) // https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/Dajest_korporat_vidnosunu_1.pdf
 10. Огляд за результатами вивчення судової практики розгляду господарськими судами справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів (2018 р.) // https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/Oglyad_korpor_spori.pdf
 11. Бевза А.С. Суб`єкти інформаційних відносин на ринку цінних паперів України: поняття, ознаки та класифікація // Держава і право. Юридичні і політичні науки: Збірник наукових праць. 2016. Вип. 74. С. 163-174.
 12. Вінник О.М., Щербина В.С. Акціонерне право: Навч. посіб. для вищих навч. закл. К.: Атіка, 2000. 543 с.
 13. Даниленко Є. Придбання акціонерним товариством акцій одного з подружжя // Підприємництво, господарство і право. 2012. № 11. С. 40-42.
 14. Здоронок Г.І. Актуальні питання діяльності акціонерних товариств. К.: «Юридическая практика», 2007. 479 с.
 15. Кологойда О.В. Правове регулювання фондового ринку України: навч. посіб. / О.В. Кологойда. К.: Юрінком Інтер, 2008. – 320 с.
 16. Корпоративне право: навчальний посібник. За заг. ред. О.В. Гарагонича, С.М. Грудницької. К.: Видавничий Дім «Слово», 2014. 344 с.
 17. Корпоративне право України: підручник / В.В. Луць, В.А. Васильєва, О.Р. Кібенко, І.В. Спасибо-Фатєєва та ін.; за заг. ред. В.В. Луця. К.: Юрінком Інтер, 2010. 384 с.
 18. Корпоративне управління за законодавством України: теоретико-прикладні проблеми. Монографія / О.А. Беяневич, А.В. Мягкий. - К.: НДІ приватного права підприємництва імені академіка Ф.Г. Бурчака НАПрН України, 2017. 320 с.
 19. Луць В.В., Сивий Р.Б., Яворська О.С. Акціонерне право: Навч. посібник для студ. юрид. спец. ВНЗ. К.: «Ін Юре», 2004.
 20. Муравйов К.В. Правове регулювання ринку цінних паперів: навч. посіб. / К.В. Муравйов, О.В. Субочев, В.В. Токар. К.: Центр учбової літератури, 2012. 272 с.
 21. Самойленко В. Обмеження на членство у наглядовій раді акціонерного товариства // Юридична газета. 2004. 25 червня. С. 18-19.
 22. Сухонос В.В., Завальна Ж.В., Старинський М.В. Правове регулювання цінних

- паперів в Україні: Навч. посібник / За заг. ред. канд. юрид. наук В.В. Сухоноса. Суми: ВДТ «Університетська книга», 2005. 327 с.
23. Сушко Є.О. Розвиток та риси законів про акціонерні товариства в Німеччині, Китаї, Україні: порівняльний аспект // Київський університет права НАН України. Часопис Київського університету права. 2012. №4. С. 250-254.
24. Торгівля цінними паперами в Україні: Навчальний посібник / К.К. Бовкун, Д.С. Бутенко, П.Ф. Григор'єв та інші / Передмова Є.Р. Іванова. К., АДС, 2008. 308 с.
25. Цікало В. Умови здійснення права акціонерів на конвертацію (обмін) акцій // Підприємництво, господарство і право. 2017. №5. С.41-45.
26. Щербина О. Основні новели Закону «Про акціонерні товариства»// Вісник Центру комерційного права. 2009. № 1. С. 7-9.

3 ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ІСПИТУ

1. Поняття та предмет акціонерного права.
2. Методи регулювання акціонерних правовідносин.
3. Джерела акціонерного права.
4. Історія розвитку акціонерного права в країнах Західної Європи.
5. Історія розвитку акціонерного права в США.
6. Особливості розвитку акціонерного права в СРСР та УРСР.
7. Становлення та розвиток акціонерного права України.
8. Акціонерне право як наука.
9. Поняття та ознаки акціонерних товариств.
10. Поняття акціонера.
11. Типи акціонерних товариств.
12. Акціонерні товариства та інші господарські товариства – об'єднання капіталів (спільні риси та відмінності).
13. Акціонерні товариства та інші господарські товариства – персональні товариства (спільні риси та відмінності).
14. Засновники акціонерного товариства.
15. Обсяг обов'язків і відповідальність засновників у приватному акціонерному товаристві.
16. Обсяг обов'язків і відповідальність засновників у публічному акціонерному товаристві.
17. Етапи створення акціонерного товариства.
18. Статут акціонерного товариства.
19. Особливості утворення акціонерних товариств у процесі приватизації та перетворення державних підприємств.
20. Особливості створення акціонерних товариств шляхом реорганізації.
21. Поняття та порядок здійснення андеррайтингу. Вимоги до андеррайтера.
22. Статутний капітал акціонерного товариства.
23. Власний капітал акціонерного товариства.
24. Резервний капітал акціонерного товариства.
25. Збільшення статутного капіталу акціонерного товариства.
26. Етапи здійснення емісії випуску акцій при збільшенні статутного капіталу акціонерного товариства.
27. Особливості збільшення статутного капіталу у випадку поглинання акціонерним товариством іншого акціонерного товариства шляхом їх приєднання.
28. Зменшення статутного капіталу акціонерного товариства.
29. Корпоративні відносини як складова майнових відносин в акціонерному товаристві.
30. Поняття акціонера, його роль в діяльності товариства.
31. Права акціонерів: види, зміст, правове регулювання.
32. Права й обов'язки власників простих акцій.

33. Права й обов'язки власників привілейованих акцій.
34. Обов'язки акціонерів: види, зміст, правове регулювання.
35. Правові засоби захисту прав акціонерів.
36. Загальні засади управління акціонерним товариством.
37. Вищий орган управління - загальні збори акціонерів.
38. Виконавчі органи акціонерного товариства.
39. Наглядова рада акціонерного товариства
40. Ревізійна комісія (ревізор) акціонерного товариства.
41. Поняття і види акцій та пакетів акцій.
42. Правовий режим дивідендів.
43. Порядок, етапи здійснення емісії акцій.
44. Підстави для відмови в реєстрації випуску (випусків) акцій.
45. Особливості випуску й обігу акцій приватних акціонерних товариств.
46. Особливості випуску й обігу акцій публічних акціонерних товариств.
47. Корпоративні операції з акціями: види, загальні засади здійснення.
48. Порядок проведення й мета деномінації акцій.
49. Придбання акціонерним товариством власних акцій: підстави, правове регулювання.
50. Придбання акцій публічного (приватного) акціонерного товариства за наслідками придбання контрольного пакета акцій або значного контрольного пакета акцій.
51. Обов'язкове придбання акцій на вимогу акціонерів: підстави, порядок реалізації прав акціонерів.
52. Правові засади обігу акцій.
53. Підстави і межі державного регулювання акціонерної справи.
54. Органи, що здійснюють державне регулювання акціонерної справи, та їх компетенція в регулюванні акціонерних відносин.
55. Державне регулювання на стадії заснування акціонерного товариства.
56. Державне регулювання в процесі діяльності акціонерних товариств.
57. Державне регулювання в процесі припинення діяльності акціонерних товариств.